IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych**
(nr 195)
z dnia 16 sierpnia 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych (nr 195)

16 sierpnia 2023 r.

Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Wiesława Szczepańskiego (Lewica)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację Prokuratora Generalnego za 2022 r. o liczbie zarządzonych w 2022 r. kontroli i utrwaleniu rozmów lub wniosków o zarządzeniu kontroli operacyjnej,

– informację ministra sprawiedliwości na temat przetwarzania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych, z podziałem na liczbę i rodzaj udostępnianych danych oraz wyników przeprowadzonych kontroli w 2022 r.,

– informację ministra spraw wewnętrznych i administracji za 2022 r. na temat działalności Policji, Biura Nadzoru Wewnętrznego, Służby Ochrony Państwa (druk nr 3436).

W posiedzeniu udział wzięli: **Błażej Poboży** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Aleksandra Rusin-Batko** dyrektor Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **Beata Marczak** zastępca prokuratura generalnego do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji wraz ze współpracownikami, **Paweł Dobrodziej** zastępca komendanta głównego Policji wraz ze współpracownikami, **Krzysztof Król** zastępca komendanta Służby Ochrony Państwa, **Arkadiusz Olejnik** zastępca dyrektora Zarządu Operacyjno-Śledczego Komendy Głównej Straży Granicznej, **Wojciech Kalicki** prawnik Fundacji Panoptykon.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Dariusz Lipski, Anna Ornat** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Otwieram posiedzenie Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych. Witam państwa serdecznie.

Stwierdzam kworum.

W porządku obrad mamy dzisiaj trzy punkty. Jest to rozpatrzenie informacji ministra spraw wewnętrznych i administracji za 2022 r. na temat działalności Policji, Biura Nadzoru Wewnętrznego, Służby Ochrony Państwa (druk nr 3436). Punkt drugi to rozpatrzenie informacji ministra sprawiedliwości na temat przetwarzania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych, z podziałem na liczbę i rodzaj udostępnionych danych oraz wyników przeprowadzonych kontroli w roku 2022. Jest także rozpatrzenie informacji Prokuratora Generalnego za rok 2022 o liczbie zarządzonych w 2022 r. kontroli i utrwaleniu rozmów lub wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej. Szanowni państwo, rozumiem, że nie ma uwag do porządku obrad.

Chciałbym w państwa imieniu przywitać zaproszonych gości. Witam pana Błażeja Pobożnego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Witam panią Beatę Marczak, zastępcę prokuratora generalnego do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji. Witam panią Aleksandrę Rusin-Batko, dyrektor Depar-

tamentu Strategii i Funduszy Europejskich w Ministerstwie Sprawiedliwości. Witam pana Pawła Dobrodzieja, zastępcę komendanta głównego Policji. Witam pana Mariusza Cichomskiego, dyrektora Departamentu Porządku Publicznego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Witam pana Michała Grzelca, zastępcę dyrektora Biura Kryminalnego w Komendzie Głównej Policji. Witam pana pułkownika Straży Granicznej Arkadiusza Olejnika, zastępcę dyrektora Zarządu Operacyjno-Śledczego w Komendzie Głównej Straży Granicznej. Witam pana Aleksandra Tomaszuka, naczelnika Wydziału nad Czynnościami Operacyjno-Rozpoznawczymi w Prokuraturze Generalnej. Witam pana Wojciecha Klickiego, prawnika z Fundacji Panoptykon. Witam panią Justynę Kowalczyk, naczelnik Wydziału Statystycznej Informacji Zarządczej oraz panią Alicję Zakrzewską, specjalistę w Departamencie Komunikacji Społecznej.

Szanowni państwo, umówmy się w ten sposób, że najpierw pan minister przedstawi informacje. Nie wiem, czy moglibyśmy przedstawić wszystkie trzy informacje, a potem się do nich odnieść. Może odbędzie się to na takiej zasadzie. Czy też proponujecie państwo, żeby najpierw była informacja... Przepraszam, ponieważ informację pana ministra, która jest w druku nr 3436, musimy przyjąć w drodze głosowania oraz wyznaczyć posła sprawozdawcę. Dwa pozostałe punkty omówilibyśmy razem. W związku z tym bardzo proszę, panie ministrze, o przedstawienie informacji w zakresie działalności Policji, Biura Nadzoru Wewnętrznego i Służby Ochrony Państwa w roku 2022.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Błażej Poboży:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, poddaję tylko pod rozwagę, czy najpierw nie powinna być informacja ze strony prokuratury. Merytorycznie może byłoby to bardziej uzasadnione, ale oczywiście nie mam problemu z tym, żeby przedstawić to w tej kolejności.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Jeżeli pani prokurator zechce, to proszę bardzo. I tak na końcu podejmiemy decyzję w głosowaniu.

Podsekretarz stanu w MSWiA Błażej Poboży:

Wydaje mi się, że chyba tak byłoby sensowniej ze względu na bardziej ogólny charakter wystąpienia.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dobrze, odwróćmy. Czy jest zgoda na to, żebyśmy punkty drugi i trzeci omówili jako pierwszy, a punkt pierwszy jako ostatni? Jest zgoda? Nie widzę sprzeciwu. Bardzo proszę, pani prokurator. Proszę włączyć mikrofon.

Zastępca prokuratura generalnego do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji Beata Marczak:

Prokurator Generalny, stosownie do art. 11 § 1 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, przedłożył marszałkom Senatu i Sejmu jawną roczną informację o łącznej liczbie osób, wobec których został skierowany wniosek o zarządzenie kontroli i utrwalenia rozmów lub wniosek o zarządzenie kontroli operacyjnej, ze wskazaniem liczby osób, co do których sąd zarządził kontrolę i utrwalenie rozmów lub kontrolę operacyjną, sąd odmówił zarządzenia kontroli i utrwalenia rozmów lub kontroli operacyjnej bądź też wniosek o kontrolę operacyjną nie uzyskał zgody prokuratora, z wyszczególnieniem liczby osób w wymienionych punktach, co do których o kontrolę operacyjną wnioskował właściwy organ. W takim kształcie, poczynając od 2016 r., jest to ósma informacja Prokuratora Generalnego w tym temacie. W dalszej części informacji, celem zobrazowania dynamiki kształtowania się liczby osób objętych kontrolą, dane dotyczące 2022 r. zostaną przeze mnie porównane z danymi z roku 2021.

Otóż w 2022 r. wszystkie uprawnione organy, czyli prokuratorzy i służby skierowały wnioski o zarządzenie kontroli i utrwalenia rozmów lub wnioski o zarządzenie kontroli operacyjnej łącznie wobec 6381 osób. Było to 690 osób mniej w stosunku do danych z 2021 r. W minionym roku wnioski kierowane przez uprawnione organy zostały załatwione w następujący sposób. Sąd zarządził kontrolę i utrwalenie rozmów lub kontrolę

operacyjną wobec 6214 osób. W 2021 r. takich osób było 6922, a więc w 2022 r. nastąpił spadek o 708 osób. Sąd odmówił zarządzenia kontroli i utrwalenia rozmów lub kontroli operacyjnej wobec 38 osób, podczas gdy w 2021 r. odmów było w stosunku do 23 osób. Wnioski o kontrolę operacyjną nie uzyskały zgody prokuratora wobec 129 osób. Dla porównania w 2021 r. wnioski o kontrolę operacyjną nie uzyskały zgody prokuratora wobec 126 osób.

W stanie prawnym obowiązującym w 2022 r. dziesięć służb posiadało uprawnienia do wystąpienia z wnioskiem o zarządzenie kontroli operacyjnej. Były to: Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Inspektor Nadzoru Wewnętrznego, Krajowa Administracja Skarbowa, Policja, Służba Kontrwywiadu Wojskowego, Służba Ochrony Państwa, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa i Szef Inspektoratu Wewnętrznego Służby Więziennej. Dla przypomnienia powiem, że Inspektorat Wewnętrzny Służby Więziennej funkcjonuje od grudnia 2022 r.

W 2022 r. poszczególne służby wnioskowały o kontrolę operacyjną wobec następującej liczby osób. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego wnosiła o kontrolę wobec 193 osób. Jest to wzrost w porównaniu z 2021 r. o 16 osób, przy czym wobec wniosków Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego Sąd Okręgowy w Warszawie zarządził kontrolę operacyjną wobec 186 osób. Sąd Okręgowy w Warszawie odmówił zarządzenia kontroli operacyjnej wnioskowanej przez ABW wobec 2 osób. Dla porównania w 2021 r. odmowa także dotyczyła 2 osób. Wnioski o kontrolę operacyjną nie uzyskały zgody Prokuratora Generalnego wobec 5 osób, a w 2021 r. takie wnioski nie uzyskały zgody Prokuratora Generalnego wobec 3 osób.

Jeżeli chodzi o Centralne Biuro Antykorupcyjne, wnioski zostały skierowane wobec 184 osób. Tym samym nastąpił spadek w porównaniu do 2021 r. o 39 osób, przy czym w 2022 r. w stosunku do wniosków CBA Sąd Okręgowy w Warszawie zarządził kontrolę operacyjną wobec 179 osób. Brak było odmów Sądu Okręgowego w Warszawie w przedmiocie zarządzenia kontroli operacyjnej wnioskowanej przez CBA, podobnie jak w 2021 r. Wnioski o kontrolę operacyjną nie uzyskały zgody Prokuratora Generalnego wobec 5 osób, podczas gdy w 2021 r. były 2 odmowy ze strony Prokuratora Generalnego wobec 2 osób.

Krajowa Administracja Skarbowa w 2022 r. skierowała wnioski wobec 16 osób. W 2021 r. było 15 takich osób. W 2022 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zarządził kontrolę operacyjną wobec wszystkich 15 osób, w stosunku do których służba ta skierowała wnioski. Podobnie jak w 2021 r. brak było odmów sądu w przedmiocie wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej, jak też brak było wniosków o kontrolę operacyjną, które nie uzyskały zgody Prokuratora Generalnego. W 2021 r. brak zgody dotyczył 1 osoby.

Jeżeli chodzi o Policję, skierowane zostały wnioski wobec 5538 osób, a zatem wobec 471 osób mniej aniżeli w roku 2021. W stosunku do owych wniosków sąd zarządził kontrolę operacyjną wobec 5407 osób, sąd odmówił zarządzenia kontroli operacyjnej wobec 13 osób. Dla porównania w 2021 r. sąd wydał decyzję odmowną wobec 7 osób. Wnioski o kontrolę operacyjną wobec 118 osób nie uzyskały zgody prokuratora, podobnie jak w 2021 r.

Służba Kontrwywiadu Wojskowego skierowała wnioski wobec 58 osób. W porównaniu z rokiem 2021 jest to spadek o 57 osób, przy czym Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie zarządził kontrolę operacyjną wobec 58 osób. Brak było odmów Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie w przedmiocie zarządzenia kontroli operacyjnej, podobnie jak w 2021 r. Brak było wniosków o kontrolę operacyjną, który nie uzyskały zgody Prokuratora Generalnego, podobnie jak w roku 2021.

Straż Graniczna w 2022 r. skierowała wnioski wobec 211 osób. Jest to spadek o 80 osób w porównaniu z rokiem 2021, przy czym w 2022 r. sąd zarządził kontrolę operacyjną wobec 210 osób. Podobnie jak w 2021 r. brak było odmów sądu w przedmiocie zarządzenia kontroli operacyjnej i podobnie jak w 2021 r. brak było zgody prokuratora na skierowanie wniosku Straży Granicznej wobec 1 osoby.

Żandarmeria Wojskowa skierowała wnioski wobec 68 osób. Jest to spadek o 22 osoby w porównaniu do 2021 r. Sąd zarządził kontrolę operacyjną na podstawie wniosków tej służby wobec 68 osób. Brak było odmów sądu w przedmiocie zarządzenia kontroli ope-

racyjnej. Dla porównania w 2021 r. sąd odmówił zarządzenia kontroli operacyjnej wobec 2 osób. W 2022 r. brak było odmów prokuratora w przedmiocie zarządzenia kontroli operacyjnej wnioskowanej przez Żandarmerię Wojskową.

W 2022 r. Inspektor Nadzoru Wewnętrznego, Służba Ochrony Państwa oraz Szef Inspektoratu Wewnętrznego Służby Więziennej nie kierowały wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej.

Z przytoczonych przeze mnie danych jasno wynika, że to Policja złożyła zdecydowanie najwięcej wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej. W 2022 r. w stosunku do 2021 r. wyższa była liczba osób, których dotyczyła decyzja odmowna sądu oraz prokuratora. Łącznie były to wnioski wobec 131 osób, podczas gdy w 2021 r. było to 125 osób. Decyzje odmowne stanowiły więc 2,4% łącznej liczby osób objętych wnioskami Policji o zarządzenie kontroli operacyjnej. W 2021 r. odnotowano podobny odsetek na poziomie 2,1%. Stosunek decyzji odmownych do łącznej liczby osób objętych wnioskami o kontrolę operacyjną wszystkich służb kształtował się podobnie jak w latach ubiegłych i wynosił procentowo 2,5% do 3%. Liczba osób objętych wnioskami Policji o zarządzenie kontroli w stosunku do ogólnej liczby osób objętych wnioskami przez wszystkie służby wyniosła 86,8%. Wzrosła liczba osób objętych kontrolą realizowaną przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Krajową Administrację Skarbową, podczas gdy pozostałe służby w 2022 r. odnotowały w tym zakresie spadki.

Warto zauważyć, że wnioski Policji, których było zdecydowanie najwięcej, dotyczą w przeważającej mierze przestępstw kryminalnych, na przykład przestępstw narkotykowych, karnych skarbowych, popełnianych przez osoby działające z reguły w zorganizowanych grupach przestępczych. Przestępcy coraz częściej wykorzystują zaawansowane narzędzia teleinformatyczne do realizacji czynów zabronionych, co wymaga od Policji i służb ochrony prawa dostosowywania charakteru prowadzonych czynności do nowych form przestępczości. W 2022 r. Prokurator Generalny i Sąd Okręgowy w Warszawie po raz pierwszy rozpoznawały wnioski złożone przez komendanta Centralnego Biura Zwalczania Cyberprzestępczości. Dla państwa informacji powiem, że liczba takich wniosków stale rośnie, biorąc pod uwagę rozwijającą się przestępczość w cyberprzestrzeni.

Jeżeli chodzi o kontrolę wniosków stosowaną przez Prokuratora Generalnego oraz sąd, przyczyny wydania decyzji o odmowie zarządzenia kontroli operacyjnej na wystąpienie o zarządzenie kontroli były następujące: był to na przykład brak podstaw prawnych, a więc uznanie, iż czyn zarzucany osobie objętej wnioskiem nie występuje w tzw. katalogu przestępstw, pozwalającym danej służbie na zastosowanie kontroli operacyjnej; drugą podstawą był brak podstaw faktycznych, kiedy to organ wnioskujący nie wykazał odpowiednio, że osoba objęta wnioskiem popełniła zarzucane jej przestępstwo katalogowe; w pojedynczych przypadkach podstawą odmownej decyzji prokuratora był brak zarówno podstaw faktycznych, jak i podstaw prawnych.

Prokurator Generalny oraz prokuratorzy okręgowi uprawnieni do podejmowania decyzji w zakresie kontroli operacyjnej uzasadniali wydawane decyzje odmowne. Na tej podstawie formułowano pisma instruktażowe do Policji i pozostałych służb ochrony prawa. Naszym zdaniem przyczynia się to do podniesienia poziomu formułowanych wniosków, a zwłaszcza do wyeliminowania odnotowanych przez prokuratorów nieprawidłowości w procedowanych sprawach.

Ważny element kontroli prokuratora stanowiła ocena składanych przez Policję i inne służby wniosków o wyrażenie zgody na wystąpienie do sądu okręgowego o przedłużenie kontroli operacyjnej. Prokurator Generalny jako regułę przyjął, że warunkiem udzielenia zgody jest nie tylko wykazanie trwania pierwotnych ustawowych przesłanek zarządzenia kontroli, lecz także opisanie efektów prowadzonej kontroli operacyjnej, uzasadniających konieczność jej przedłużenia na kolejny okres. Przedłużenie kontroli operacyjnej na okres powyżej 6 miesięcy wymagało wykazania, zgodnie z wymogami ustawodawcy, nowych okoliczności istotnych dla zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa. Spełnienie tych warunków było każdorazowo badane przez Prokuratora Generalnego i właściwych prokuratorów okręgowych.

Opisane działania doprowadziły do sytuacji uzasadniającej twierdzenie, że prokuratorzy dokonują merytorycznej i faktycznej kontroli wniosków, a nie tylko sprawdzają czy zachodzą przyczyny formalne do stosowania kontroli operacyjnej. Znalazło to potwierdzenie w decyzjach sądów okręgowych rozpoznających wnioski o zarządzenie kontroli operacyjnej. W kolejnych latach decyzje odmowne sądu zapadały wobec następującej liczby osób. W 2022 r. odmowy nastąpiły wobec 38 osób, przy czym większość odmów dotyczyła kontroli procesowej, w 2021 r. wobec 23 osób, w 2020 r. wobec 35 osób, w 2019 r. wobec 25 osób, w 2018 r. wobec 25 osób, w 2017 r. wobec 14 osób, w 2016 r. wobec 45 osób, w 2015 r. wobec 20 osób. Wynika to z tego, że główny ciężar kontroli zasadności wniosków o zarządzenie kontroli spoczywał na Prokuratorze Generalnym i prokuraturach okręgowych uprawnionych do działania w tym zakresie. W naszej ocenie dowodzi to prawidłowości podejmowanych przez Prokuratora Generalnego i podległych mu prokuratorów działań w zakresie czuwania nad prawidłowością zarządzania kontroli operacyjnej i wypełniania ustawowego nakazu z jednej strony stania na straży praworządności, a z drugiej strony realizacji obowiązku ścigania przestępstw. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Proszę o drugą informację, pani prokurator. Potem będziemy zadawać pytania.

Dyrektor Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości Aleksandra Rusin-Batko:

Dziękuję. Dziękuję, panie pośle. Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, jak co roku Minister Sprawiedliwości złożył na ręce pani marszałek Sejmu sprawozdanie na temat przetwarzania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych, zgodnie z Prawem o ustroju sądów powszechnych oraz Prawem o ustroju sądów wojskowych.

Prezesi sądów okręgowych i prezesi wojskowych sądów okręgowych właściwych dla siedziby organu wnioskującego o udostępnienie danych przekazują corocznie ministrowi sprawiedliwości informacje na temat przetwarzania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych. Organy, które przetwarzają te dane, to: Komenda Główna Policji, Komenda Stołeczna Policji, Krajowa Administracja Skarbowa, Komenda Główna Straży Granicznej, Nadwiślański Oddział Straży Granicznej, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Centralne Biuro Śledcze Policji, Biuro Spraw Wewnętrznych Policji, Biuro Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej, Służba Ochrony Państwa, Inspektor Nadzoru Wewnętrznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Generalny Inspektor Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów, Mazowiecki Urząd Celno-Skarbowy w Warszawie, Służba Kontrwywiadu Wojskowego oraz Żandarmeria Wojskowa. Dane te obejmują informacje o uzyskaniu i utrwalaniu treści rozmów prowadzonych przy użyciu środków technicznych za pomocą sieci telekomunikacyjnych (są to dane telekomunikacyjne), uzyskiwaniu i utrwalaniu treści korespondencji, w tym korespondencji prowadzonej za pomocą środków komunikacji elektronicznej (są to dane pocztowe i internetowe), uzyskiwaniu dostępu i kontroli zawartości przesyłek (są to dane pocztowe), uzyskiwaniu i utrwalaniu danych zawartych w informatycznych nośnikach danych, telekomunikacyjnych urządzeniach końcowych, systemach informatycznych i teleinformatycznych (są to dane telekomunikacyjne i informatyczne).

Dane za lata 2016-2022 pozyskiwane są z sądów za pomocą sprawozdania MSS-50. Łączna liczba uzyskanych danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych w tych latach wynosiła odpowiednio: w roku 2016 – 1 172 048, w roku 2017 – 1 264 857, w roku 2018 – 1 356 775, w roku 2019 – 1 373 328, w roku 2020 – 1 584 594, w roku 2021 – 1 857 501, w roku 2022 – 1 830 528, co oznacza, że w roku 2022 w porównaniu z rokiem 2021 odnotowano półtoraprocentowy spadek łącznej liczby uzyskiwanych danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych.

Jeżeli chodzi o rozbicie danych na poszczególne grupy, czyli dane telekomunikacyjne, dane pocztowe oraz dane internetowe, to w 2022 r. w liczbach bezwzględnych było to 1 787 885 danych telekomunikacyjnych, 22 283 dane pocztowe oraz 20 360 danych

internetowych. W 2021 r. było to 1 820 630 danych telekomunikacyjnych, 16 764 danych pocztowych, 20 107 danych internetowych. W 2020 r. było to 1 546 326 danych telekomunikacyjnych, 13 309 danych pocztowych, 24 959 danych internetowych. W roku 2018 było to 1 325 241 danych telekomunikacyjnych, 8601 danych pocztowych, 22 933 dane internetowe. W roku 2017 było to 1 227 314 danych telekomunikacyjnych, 13 630 danych pocztowych, 23 913 danych internetowych. W roku 2016 było to 1 147 092 danych telekomunikacyjnych, 1806 danych pocztowych i 23 150 danych internetowych. Oznacza to, że w roku 2022 w porównaniu z rokiem 2021 odnotowano 1,8% spadku liczby uzyskiwanych danych telekomunikacyjnych 32,9% wzrostu liczby uzyskiwanych danych pocztowych oraz 1,3% wzrostu uzyskiwanych danych internetowych.

Jeżeli chodzi o kontrole przeprowadzone w zakresie zasadności uzyskania przez uprawnione organy danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych w latach 2016-2022, to w 2016 r. takich kontroli było 121, z czego 102 pozytywne i 3 negatywne, w 2017 r. było 71 kontroli, z czego 67 pozytywnych i 4 negatywne, w 2018 r. były 82 kontrole ogółem, z czego 80 pozytywnych i 2 negatywne, w 2019 r. było łącznie 107 kontroli, z czego 106 pozytywnych i 1 negatywna, w 2020 r. było 163 kontroli ogółem, z czego 162 pozytywne i 1 negatywna, w 2021 r. było 136 kontroli ogółem, z czego 134 pozytywnych i 2 negatywne, a w 2022 r. łącznie przeprowadzono 241 kontroli, z czego pozytywnych było 100%, czyli 241. Nie odnotowano przypadków kontroli negatywnych, co oznacza, że w roku 2022 w porównaniu z rokiem 2021 odnotowano wzrost liczby kontroli o 77,2%, a liczba kontroli negatywnych była zerowa.

Jeżeli chodzi o organy, które najczęściej zwracały się o zabezpieczenie danych, to tak jak przedstawiała pani prokurator, przede wszystkim była to Policja. Ogółem było 1 787 885 danych telekomunikacyjnych, 22 283 dane pocztowe, 20 360 danych internetowych, z czego Policja zwracała się o zabezpieczenie 1 335 825 danych telekomunikacyjnych, 10 823 danych pocztowych i 16 785 danych internetowych, Krajowa Administracja Skarbowa zwracała się o zabezpieczenie 12 946 danych telekomunikacyjnych, 192 dane pocztowe i 1586 danych internetowych, Straż Graniczna zwracała się o zabezpieczenie 204 606 danych telekomunikacyjnych, 936 danych pocztowych oraz 103 dane internetowe. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję, pani dyrektor. Czy są pytania do przedłożonych informacji? Bardzo proszę. Proszę się przedstawić. Panie pośle, czy pomoże pan panu?

Prawnik Fundacji Panoptykon Wojciech Klicki:

Dziękuję. Wojciech Klicki. Fundacja Panoptykon.

Dziękuję za możliwość zabrania głosu. Mam pytanie dotyczące informacji, którą usłyszeliśmy dosłownie przed chwilą od przedstawicielki Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie pozyskiwania danych telekomunikacyjnych i innych. Bardzo intrygująca jest przedstawiona przez państwa informacja na temat drastycznego wzrostu liczby kontroli, jakie sądy sprawują nad pozyskiwaniem danych. Kontrole polegają na sprawdzeniu prawidłowości pozyskiwania danych na podstawie sprawozdań składanych co 6 miesięcy. W 2017 r., na ile zdążyłem sprawdzić i usłyszeć, był chyba 80 czy 90 sądowych kontroli, a teraz państwo informują o 241 kontrolach. Jest to ponad trzykrotny wzrost. Jestem bardzo ciekawy, skąd wynika ów wzrost. Czy jest to większa aktywność ze strony sądów, czy jest to jakaś zmiana metodologii liczenia? Skąd to wynika?

Natomiast jeżeli chodzi o informację, która była przedstawiona wcześniej, czyli informację zaprezentowaną przez przedstawicielkę Prokuratury Generalnej, mam pytanie. Skupiła się pani, co jest zrozumiałe, na informacjach na temat tego, w jaki sposób wnioski o kontrolę operacyjną są kontrolowane na pierwszym etapie, czyli przez prokuratorów. Potem poinformowała pani o nielicznych odmowach, jakie wobec wniosków o kontrolę operacyjną formułują sądy. Sądy wyrażają zgodę w 99,5-99,7% spraw, ale w nielicznych sprawach, w 20-30 sprawach rocznie nie wyrażają zgody. Czy macie państwo jakieś informacje na temat tego, skąd to wynika. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Pan poseł Krutul. Ktoś jeszcze? Pan poseł? Nie. Myślałem, że pan się zgłaszał. Czy ktoś jeszcze? Bardzo proszę, pani poseł. Pani poseł Katarzyna Piekarska.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO):

Chciałabym zapytać pana ministra, a także przedstawicieli prokuratury, czy w państwa rękach znajduje się system Pegasus 2.0.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Czy są jeszcze pytania?

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO):

Jeszcze uzupełnię. Chciałabym zapytać, czy zgadzacie się z państwo z opiniami prawników, którzy mówią, że tego rodzaju systemu czy formy inwigilacji nie da się pogodzić z polskimi przepisami prawa, w tym z polską konstytucją.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Bardzo proszę. Nie wiem, czy najpierw pani prokurator czy pani dyrektor.

Dyrektor departamentu MS Aleksandra Rusin-Batko:

Dziękuję bardzo za pytanie. Ministerstwo Sprawiedliwości.

Jeżeli chodzi o zmianę metodologii, to takowej nie było. Tak jak zaznaczyłam, informacje są zbierane cały czas na podstawie tego samego wzoru formularza MSS-50.

Natomiast jeżeli chodzi o liczbę przeprowadzonych kontroli, jest to każdorazowo decyzja sądu, który taką kontrolę przeprowadza. Tak jak zaznaczyłam na początku, minister sprawiedliwości tylko zbiera informację od prezesów sądów okręgowych i okręgowych sądów wojskowych i takową przekazuje na ręce marszałka Sejmu, tudzież marszałka Senatu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Pani prokurator.

Zastępca prokuratura generalnego do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji Beata Marczak:

Zacznę od pierwszego pytania skierowanego do prokuratury. Przytoczyłam w swojej wypowiedzi, że jeżeli chodzi o kontrolę wniosków, przyczyny wydania decyzji o odmowie zarządzenia kontroli operacyjnej zarówno przez sąd, jak i przez prokuratora są tożsame. Są to grupy przyczyn, o których mówiłam. Po pierwsze, jest to brak podstaw prawnych, a więc uznanie, że czyn zarzucany osobie objętej wnioskiem, nie występuje w tzw. katalogu przestępstw, które pozwalają danej służbie na zastosowanie kontroli operacyjnej. Podstawę tę stosuje zarówno sąd odmawiając wydania zgody na zarządzenie kontroli, jak również prokurator. Druga grupa podstaw to podstawy faktyczne, a więc uznanie czy to przez prokuratora, czy to przez sąd, że organ wnioskujący nie wykazał odpowiednio, z uzasadnienia nie wynikają przekonujące argumenty, że dana osoba, która jest objęta wnioskiem o zarządzenie kontroli, popełniła zarzucane jej przestępstwo, oczywiście przy przyjęciu, że jest to przestępstwo katalogowe. Są jeszcze właściwie nieliczne przypadki, w których podstawa jest mieszana, czyli zarówno brak jest podstaw prawnych, jak i brak jest podstaw faktycznych. Wymienione grupy podstaw stosowane są zarówno przez sąd, jak i przez Prokuratora Generalnego czy właściwych prokuratorów okręgowych rozpoznających wnioski.

Jeżeli chodzi o odpowiedź na drugie pytanie, to może poproszę pana prokuratora, który na co dzień zajmuje się w Prokuraturze Krajowej opiniowaniem wniosków i przedstawianiem ich zastępcom Prokuratora Generalnego do rozpoznania. Następnie na tej podstawie kierujemy wnioski do sądu.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Może pani prokurator udostępni swój mikrofon.

Prokurator w Wydziale nad Czynnościami Operacyjno-Rozpoznawczymi Prokuratury Krajowej Paweł Opitek:

Dzień dobry. Panie przewodniczący, szanowni państwo, jeżeli chodzi o nazwę Pegasus, takiej nazwy nigdy nie przeczytaliśmy w dokumentach, we wnioskach o zarządzenie kontroli operacyjnej, które rozpoznajemy. A więc dla nas jest to nazwa znana tylko i wyłącznie z doniesień medialnych.

Jeżeli mogę jeszcze uzupełnić odpowiedź pani prokurator, kiedy sąd odmówił zarządzenia kontroli operacyjnej, wnioski wracają do nas. W takim przypadku sąd ma obowiązek uzasadnić swoją decyzję. Motywy sądu znamy tylko i wyłącznie z uzasadnienia decyzji odmownej. To, czy jest to uzasadnienie mniejsze czy dłuższe, to już zależy od tego, jak sąd je sporządzi. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Nie wiem, czy pan minister chciał coś dodać. Nie. Jeszcze pani poseł.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO):

Szanowny panie prokuratorze, bardzo bym prosiła, żeby nie robił pan z nas idiotów. Doskonałe pan wie, o co pytałam, o jaki system inwigilacji, o jaką formę inwigilacji chodzi. Bardzo proszę, żeby pan odpowiedział. Może u was nazywa się to jakoś inaczej. OK, ale dokładnie wiemy, o co chodzi. Po to, żeby pan lepiej zrozumiał, tylko powiem, że między innymi pan Brejza był podsłuchiwany tym systemem. Mam nadzieję, panie prokuratorze, że już troszeczkę się panu rozjaśniło. Dziękuję bardzo.

Prokurator w wydziale Prokuratury Krajowej Paweł Opitek:

Pani poseł, mogę tylko obracać się w zakresie informacji, które uzyskuję, które znam z tytułu wykonywania zawodu. Mogę tylko powtórzyć, że nazwa Pegasus jest mi znana tylko i wyłącznie z doniesień medialnych, z dyskusji, która toczy się w sferze publicznej. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Bardzo proszę, jeszcze pani poseł.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO):

Rozumiem, szanowny panie prokuratorze, że jest to cała informacja na ten temat, którą dzisiaj wyjawi pan Komisji.

Muszę powiedzieć, że jest mi naprawdę bardzo przykro, ponieważ kontrola cywilna nad służbami w każdym demokratycznym państwie jest naprawdę bardzo ważną kwestią. Nie pytam o to dlatego, że specjalnie chcę, nie wiem, pana pognębić albo specjalnie jakoś tam się o to wypytać. Myślę, że interesujące jest, na ile nasze państwo jest w stanie kontrolować służby i inwigilację swoich obywateli, to, czy inwigilacja obywateli jest zgodna z prawem, czy jest na to zgoda sądu, czy narzędzia, które państwo macie, są zgodne na przykład z polską konstytucją. Rozumiem, że pan dalej, panie prokuratorze, idzie w zaparte, dlatego że takie pan dostał wytyczne. Cieszę się, że za dwa miesiące wytyczne prokuratorów będą inne. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Zadam dodatkowe pytanie, panie prokuratorze. Rozumiem, że państwo otrzymując wniosek o założenie...

Poseł Piotr Kaleta (PiS):

Dlaczego za dwa miesiące?

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Nie wiem. Otrzymując wniosek o założenie podsłuchu, nie macie określonego urządzenia. Wobec tego można zastosować wszystko. Tak?

Prokurator w wydziale Prokuratury Krajowej Paweł Opitek:

Czy mogę prosić o uruchomienie tego mikrofonu, ponieważ czuję pewien dyskomfort?

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Proszę pomóc. Rozumiem, że państwo nie macie określonego systemu, w jaki sposób dana osoba będzie inwigilowana.

Prokurator w wydziale Prokuratury Krajowej Paweł Opitek:

Szanowni państwo, może jeszcze się przedstawię. Paweł Opitek z Wydziału Nadzoru nad Czynnościami Operacyjno-Rozpoznawczymi Prokuratury Krajowej.

Szanowni państwo, chciałbym podkreślić, że w ramach stosowania kontroli operacyjnej w Polsce stosowane są wyśrubowane reguły orzeczone przez trybunały europejskie. Z tego tytułu są one stosowane we wszystkich krajach, nazwijmy to, demokratycznej Europy. Przede wszystkim chciałbym podkreślić, że w Polsce kontrolę operacyjną zarządza sąd. To sąd ostatecznie decyduje czy ma być prowadzona, nazwijmy to w cudzysłowie, inwigilacja czy nie ma być prowadzona. Jest pytanie, czy sąd dysponuje wystarczającą wiedzą, żeby zastosować taką kontrolę.

Chciałbym wyraźnie podkreślić, że we wniosku o zastosowanie kontroli operacyjnej musi być indywidualizacja przedmiotowo-podmiotowa. Wobec tego musi się tam znaleźć, po pierwsze, imię i nazwisko osoby, wobec której ma być prowadzona kontrola, jej dane osobowe, z wyszczególnieniem funkcji, którą sprawuje, czy jest to urzędnik czy jest to osoba anonimowa publicznie. Musi się tam także znaleźć literalne brzmienie którejś z pięciu form, metod kontroli operacyjnej określonych w dziesięciu ustawach regulujących prace służb. Organ rozpatrujący wniosek, czy to prokurator, czy to sąd ma dokładnie opisane, że kontrola operacyjna będzie polegać, powiem skrótowo, na kontroli rozmów telefonicznych, kontroli skrzynki e-mail czy kontroli urządzenia końcowego, na przykład zawartości telefonu, kontroli miejsc niepublicznych, takich jak na przykład, dajmy na to, biuro, czy kontroli przesyłki.

Sąd ma te wszystkie dane podane we wniosku, a jeżeli ma jakieś wątpliwości, ma naprawdę niemal nieograniczone możliwości zweryfikowania wniosku. Po pierwsze, może zażądać akt sprawy, całości akt sprawy i zobaczyć, jakie wszystkie czynności były podejmowane w związku z wnioskiem.

Po drugie, co bardzo ważne, sąd ma prawo wyznaczyć posiedzenie niejawne, na które może wezwać funkcjonariusza Policji czy funkcjonariusza Centralnego Biura Antykorupcyjnego i zapytać go o wszystkie niejasności, które sądowi się zrodziły. Na przykład może powiedzieć: „panie funkcjonariuszu, do końca nie rozumiem, na czym ma polegać ta forma kontroli, jak w rzeczywistości ona będzie przebiegała, nawet jakim narzędziem będzie realizowana". Tylko od woli sądu zależy, które z metod weryfikacji wniosku zastosuje. Jako prawnik uważam, że podejmując decyzję, musi być świadomy, na co się godzi albo na co się nie godzi, a wachlarz do zweryfikowania swojej decyzji, jak powiedziałem, ma nieograniczony. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. W takim razie zrozumiałem, panie prokuratorze, że sędzia podejmując decyzję, wie na co się zgadza. Tak?

Prokurator w wydziale Prokuratury Krajowej Paweł Opitek:

Chciałem powiedzieć „wysoki sądzie" z przyzwyczajenia jak na sali sądowej. Panie przewodniczący, nie wyobrażam sobie, żeby jakikolwiek prawnik, czy to prokurator, czy to sędzia podejmując decyzję procesową czy quasi procesową, czyli umarzając postępowanie, wystosowując akt oskarżenia do sądu czy zarządzając kontrolę albo odmawiając jej zarządzenia, nie wiedział, pod czym się podpisuje. Przecież wtedy decyduje się o podstawowych prawach, wolnościach obywatelskich, a więc nie można takich decyzji podejmować w ciemno.

Panie przewodniczący, nie jestem w umyśle sędziego, który wielokrotnie podejmuje taką decyzję, ale powtarzam, że zakładam, że osoba wykonująca zawód prawnika, jeżeli podejmuje tak ważną decyzję dla losów innej osoby, wie, dlaczego podejmuje taką a nie inną decyzję. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan. Czy ktoś jeszcze? Pani poseł. I zamykam dyskusję w tym punkcie. Przejdziemy do punktu trzeciego. Bardzo proszę.

Prawnik Fundacji Panoptykon Wojciech Klicki:

Dzień dobry. Ponownie Wojciech Klicki.

Chciałbym dopytać o jeszcze jedną rzecz, ale też wypowiedzieć się ad vocem względem tego, co mówił przed chwilą pan prokuratur. Jeżeli chodzi o zgodność polskich przepisów ze standardami różnych trybunałów, mam co do tego daleko idące wątpliwości. Wątpliwości te prawdopodobnie podzieli Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu, który prowadzi sprawę przeciwko Polsce w tym zakresie. Była już rozprawa, na której przedstawiciele rządu musieli wyjaśnić wiele rzeczy, natomiast wyrok jeszcze przed nami.

Mówiąc o tym, że wszystko odbywa się zgodnie ze standardami, przywołał pan, rozumiem dlaczego, fakt, że kontrola operacyjna jest zawsze zarządzana przez sąd. Tutaj nasuwa się wątek, że nie zawsze, ponieważ Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego ma możliwość stosowania dokładnie tych samych czynności względem niektórych osób na podstawie ustawy antyterrorystycznej. Jest to wyjątkowa sytuacja, w której szef ABW może zarządzić kontrolę operacyjną bez konieczności zwracania się do sądu. Przede wszystkim statystyki, z którymi przed chwilą zapoznaliśmy się, nie obejmują informacji na temat tego, jak często szef ABW korzysta z tego uprawnienia, innymi słowy, jak często szef ABW zarządza kontrolę operacyjną bez pytania, bez zewnętrznej kontroli. Natomiast zgodnie z przepisami, Prokurator Generalny jest informowany o tej czynności.

W związku z tym mam dwa pytania. Po pierwsze, czy na tym posiedzeniu bądź na jakimś innym posiedzeniu przedstawiciel prokuratury może ujawnić takie informacje, poinformować opinię publiczną, a przede wszystkim parlamentarzystów, jak często szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego korzysta z tego uprawnienia. Jeżeli nie może, to czy widzą państwo możliwość doprowadzenia do takich zmian prawnych, które pozwalałyby na ujawnienie tych informacji opinii publicznej?

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Bardzo proszę, jeszcze pani poseł.

Poseł Katarzyna Maria Piekarska (KO):

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, panie prokuratorze, jest bardzo wiele publicznych wypowiedzi sędziów, którzy podnoszą wprost – przeczytam tutaj jedną z takich wypowiedzi „nie mogę z całą pewnością powiedzieć, że podpisując wnioski o podsłuch, nie udzielam zgody na kontrolę z użyciem Pegasusa". Powiedziała to pani sędzia z Sądu Okręgowego w Warszawie. Nie jest to odosobnione zdanie, że sędziowie często nie wiedzą, że wydają zgodę na system Pegasus. Dlatego jeszcze wrócę do tego, co pan prokurator powiedział wcześniej w odpowiedzi na moje pytanie, wzruszając ramionami i mówiąc, że w ogóle nie wie, co to jest Pegasus. Naprawdę jest pan na posiedzeniu poważnej Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych. Wydaje mi się, że oczekujemy poważnego pochylenia się nad tą sprawą. Jeszcze raz powiem, że kontrola cywilna nad tego rodzaju sprawami jest naprawdę bardzo ważna dla demokratycznego państwa.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Panie prokuratorze, czy ewentualnie odniesie się pan do tego pytania, jeżeli chodzi o tę informację? Czy pani prokurator?

Naczelnik Wydziału nad Czynnościami Operacyjno-Rozpoznawczymi Prokuratury Krajowej Aleksander Tomaszuk:

Dzień dobry państwu. Dzień dobry, panie przewodniczący. Aleksander Tomaszuk. Naczelnik Wydziału nad Czynnościami Operacyjno-Rozpoznawczymi.

Odpowiadając na pierwsze pytanie pana mecenasa z fundacji, mogę tylko powiedzieć, że w tym zakresie po to, żeby uzyskać pełne dane, należy zwrócić się do szefa ABW, który zarządza czynności na podstawie art. 9. Zarządza je tylko w stosunku do cudzoziemców, jak stanowi ustawa. Z informacji, które są w obiegu medialnym, wynika, że było to kilkanaście przypadków w ciągu ostatnich kilku lat, począwszy od momentu obowiązywania ustawy, od 2016 r. Sprostuję jeszcze w jednym zakresie. Jeżeli kontrola wobec

cudzoziemca jest przedłużana, jest ona wykazywana w sprawozdaniu Prokuratora Generalnego, jeżeli chodzi o kontrole zarządzone wobec osób w przypadku wniosków ABW. Przedłużenie powyżej 3 miesięcy musi przejść przez sąd. Uspakajając według informacji medialnych, dlatego że tylko szef ABW może oficjalnie udzielić tej informacji jest to kilkanaście przypadków w ciągu 6 czy 7 lat obowiązywania ustawy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Zamknąłem dyskusję. Będzie możliwość przy kolejnym punkcie. Czy jeszcze ktoś z państwa z Ministerstwa Sprawiedliwości chciał udzielić odpowiedzi czy zostały wyczerpane? Dobrze. W takim razie stwierdzam, że rozpatrzyliśmy punkty pierwszy i drugi, to znaczy drugi i trzeci.

Przechodzimy do punktu pierwszego. Bardzo proszę, pan minister Błażej Poboży. W tych punktach nie, dopiero przy sprawozdaniu pana ministra.

Podsekretarz stanu w MSWiA Błażej Poboży:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w roku 2022 spośród wszystkich stwierdzonych przez Policję przestępstw, a więc spośród 882 278 przestępstw 40,93%, czyli 361 118 stanowiły przestępstwa objęte katalogiem określonym w art. 19 ust. 1 ustawy o Policji, to znaczy takie, w stosunku do których z perspektywy formalnej możliwe jest zarządzenie kontroli operacyjnej.

Zostało natomiast zarządzonych 9612 kontroli operacyjnych, co stanowi 1,08% kontroli operacyjnych w stosunku do ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych w 2022 r. oraz 2,66% w stosunku do liczby stwierdzonych przestępstw z katalogu, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o Policji. W 2022 r. odnotowano wzrost o 36,85% liczby stwierdzonych przestępstw określonych w 19 ust. 1 ustawy o Policji w porównaniu z rokiem 2021, kiedy było ich 263 871. Jednakże procentowy udział zastosowanych kontroli operacyjnych w stosunku do ogółu przestępstw zmniejszył się o 0,21 punktu procentowego, a w stosunku do przestępstw objętych katalogiem określonym w art. 19 ust. 1 ustawy o Policji zmniejszył się o 1,47 punktu procentowego. Powyższe potwierdza, że kontrola operacyjna jest stosowana tylko w przypadku najpoważniejszych przestępstw wymienionych w art. 19 ust. 1 ustawy o Policji, kiedy inne środki okazały się bezskuteczne albo byłyby nieprzydatne.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom państwa posłów, a także senatorów zasiadających w Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w celu wyeliminowania różnic między liczbą zarządzonych kontroli operacyjnych prezentowanych przez Prokuratora Generalnego i ministra spraw wewnętrznych i administracji w informacji za 2022 r. uzupełniono dotychczasowy sposób prezentowania danych dotyczących kontroli operacyjnych o dane dotyczące liczby osób, wobec których Policja wnioskowała o kontrolę operacyjną. Jest to kwestia metody liczenia. Prokuratura liczyła według osób, a my według wniosków. W 2022 r. informacje te już się pojawiły. Jeszcze tylko przypomnę, że Policja wnioskowała o kontrolę operacyjną wobec 5538 osób, z czego wnioski o kontrolę operacyjną wobec 118 osób nie uzyskały zgody prokuratora, wobec 13 osób sądy odmówiły zarządzenia kontroli operacyjnej, w przypadku 5407 osób sądy zarządziły kontrolę operacyjną. W tym celu w 2022 r. organy Policji uprawnione do wnioskowania o kontrolę operacyjną zarejestrowały 9781 wniosków i zarządzeń o zastosowanie kontroli operacyjnej, spośród których 169 zarejestrowanych wniosków nie uzyskało zgody na zarządzenie kontroli operacyjnej, z czego 156 wniosków nie uzyskało zgody właściwego prokuratora oraz 13 właściwego miejscowo sądu okręgowego. Ogółem w 2022 r. zarządzono 9612 kontroli operacyjnych, w tym 6271 kontroli w trybie art. 19 ust. 1 ustawy o Policji – jest to tzw. tryb zwykły – oraz 1897 w trybie art. 19 ust. 3 ustawy o Policji. Są to przypadki wspomnianego wcześniej trybu niecierpiącego zwłoki.

W 2022 r. zarejestrowane kontrole operacyjne dotyczyły następujących kategorii. Pozwólcie państwo, że wymienię tylko te kategorie, w których wniosków było najwięcej, ponieważ otrzymali państwo szczegółową informację. Przestępczość przeciwko mieniu, w tym kradzież z włamaniem, rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze oraz oszustwo to 1698 kontroli, przestępczość przeciwko porządkowi publicznemu, w tym wzięcie zakładnika, udział w zorganizowanej grupie przestępczej oraz wyrób i handel

bronią bez zezwolenia to 6340 kontroli jest to największa kategoria przestępczość narkotykowa, w tym nielegalne wytwarzanie oraz wprowadzenie do obrotu środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz ich posiadanie i udzielanie to 998 kontroli, przestępczość przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, w tym łapownictwo, sprzedajność, płatna protekcja, przekroczenie uprawnień to 504 kontrole i przestępczość przeciwko życiu i zdrowiu, w tym zabójstwo, ciężki uszczerbek na zdrowiu to 455 kontroli. W pozostałych przypadkach było od 17 do 220 kontroli. Szczegółową informację państwo otrzymali na piśmie.

Spośród zarejestrowanych przez Policję wniosków i zarządzeń o zastosowanie kontroli operacyjnej przypomnę, że było ich 9781 1,72% nie uzyskało zgody na zarządzenie kontroli operacyjnej. W 1308 przypadkach uzyskano dowody do procesu. W 2022 r. podobnie jak w latach poprzednich Biuro Nadzoru Wewnętrznego oraz Służba Ochrony Państwa nie korzystały z nadanych im uprawnień w tym zakresie.

Szanowni państwo, osobnym uprawnieniem przewidzianym dla Policji oraz innych uprawionych służb i organów jest dostęp do tajemnic prawnie chronionych w toku realizacji czynności operacyjno-rozpoznawczych, jeżeli jest to konieczne do skutecznego zapobieżenia określonym przestępstwom lub ich wykrycia, ustalenia ich sprawców, uzyskania i utrwalenia dowodów, a także wykrycia i identyfikacji przedmiotów i innych korzyści majątkowych pochodzących z tych przestępstw albo ich równowartości. Policja może korzystać z informacji stanowiących między innymi tajemnicę skarbową, tajemnicę zawodową, tajemnicę bankową, które to informacje i dane udostępnione są na podstawie postanowienia wydanego na pisemny wniosek właściwego organu Policji przez sąd okręgowy. W 2022 r. Policja na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o Policji wnioskowała o ujawnienie danych w 451 przypadkach. Jest to wyraźny spadek w stosunku do 2021 r., kiedy takich przypadków było 765. Sąd wydał postanowienie o udzieleniu Policji informacji stanowiących tajemnicę bankową w 362 przypadkach, tajemnicą ubezpieczeniową w 29 przypadkach, tajemnicę skarbową w 30 przypadkach oraz dane indywidualne, o których mowa w art. 79 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w 30 przypadkach.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, mając na uwadze informacje i dane zawarte w sprawozdaniu za 2022 r., stwierdzić należy, że kontrola operacyjna jako narzędzie służące do realizacji ustawowych zadań służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych stosowana jest w przypadkach najpoważniejszych spraw zawsze pod nadzorem organów prokuratury oraz za zgodą właściwego miejscowo sądu okręgowego. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Dziękuję bardzo, panie ministrze. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań i panów posłów chciał zadać pytanie? Nie widzę. Bardzo proszę, pan.

Prawnik Fundacji Panoptykon Wojciech Klicki:

Mam tylko krótkie pytanie. Ponownie Wojciech Klicki.

Szanowni państwo, panie ministrze, po raz kolejny na posiedzeniu widzimy informację na temat wykorzystywania uprawnień operacyjnych przez uprawnione jednostki, w tym przypadku przez Policję, a także Biuro Nadzoru Wewnętrznego i Służbę Ochrony Państwa. I jak co roku, zarówno Biuro Nadzoru Wewnętrznego, jak i Służba Ochrony Państwa nie wykorzystywały przyznanych niedawno uprawnień do prowadzenia kontroli operacyjnej. Podobnie było, chociaż rozumiem, że jest to kwestia czasu, z Inspektoratem Wewnętrznym Służby Więziennej. Czy po kilku latach od przyznania Służbie Ochrony Państwa i Biuru Nadzoru Wewnętrznego uprawnień oraz niewykorzystywaniu przez nie owych uprawnień macie państwo jakąś refleksję, na przykład dotyczącą tego, że nie jest to dla nich konieczne?

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MSWiA Błażej Poboży:

Może w takim razie Służba Ochrony Państwa. Bardzo proszę.

Zastępca komendanta Służby Ochrony Państwa Krzysztof Król:

Krzysztof Król. Zastępca komendanta Służby Ochrony Państwa.

Na tak postawione pytanie udzielam informacji w odniesieniu do art. 3 ustawy ustrojowej, która stanowi w tym kontekście, że Służba Ochrony Państwa jest odpowiedzialna za rozpoznawanie oraz zapobieganie przestępstwom, które mogą godzić w bezpieczeństwo ochranianych osób oraz obiektów. Służba Ochrony Państwa zrealizowała owe zadania bez konieczności korzystania z instrumentów, które daje ustawa.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

Szanowni państwo, ponieważ nie ma więcej pytań, w takim razie przystępujemy do głosowania nad przyjęciem informacji, sprawozdania Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych w sprawie informacji za rok 2022 na temat działalności Policji, Biura Nadzoru Wewnętrznego, Służby Ochrony Państwa (druk nr 3436). Marszałek Sejmu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu, skierowała w dniu 4 lipca 2023 r. powyższą informację do Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych w celu rozpatrzenia. Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych po rozpatrzeniu informacji za rok 2022 na temat działalności Policji, Biura Nadzoru Wewnętrznego, Służby Ochrony Państwa oraz po przeprowadzeniu dyskusji na posiedzeniu w dniu 16 sierpnia 2023 r. wnosi, żeby Wysoki Sejm przyjął informację z druku nr 3436.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem sprawozdania? Kto jest przeciwny? Kto się wstrzymał? Czy wszyscy państwo oddaliście głos? Zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników głosowania.

Głosowało 26 posłów. Za było 15 posłów, przeciw 9, wstrzymało się 2 posłów.

Stwierdzam, że Komisja zaopiniowała pozytywnie sprawozdanie ministra spraw wewnętrznych i administracji za 2022 r. w zakresie działalności Policji, Biura Nadzoru Wewnętrznego, Służby Ochrony Państwa (druk nr 3436).

Przypomnę, że w poprzednim roku posłem sprawozdawcą był pan poseł Zdzisław Sipiera. Czy są propozycje innych kandydatur? Nie widzę. Czy pan poseł wyraża zgodę?

Poseł Zdzisław Sipiera (PiS):

Tak, wyrażam zgodę.

Przewodniczący poseł Wiesław Szczepański (Lewica):

W takim razie stwierdzam, że posłem sprawozdawcą będzie pan poseł Zdzisław Sipiera.

Na tym wyczerpaliśmy porządek obrad.

Zamykam posiedzenie Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych.